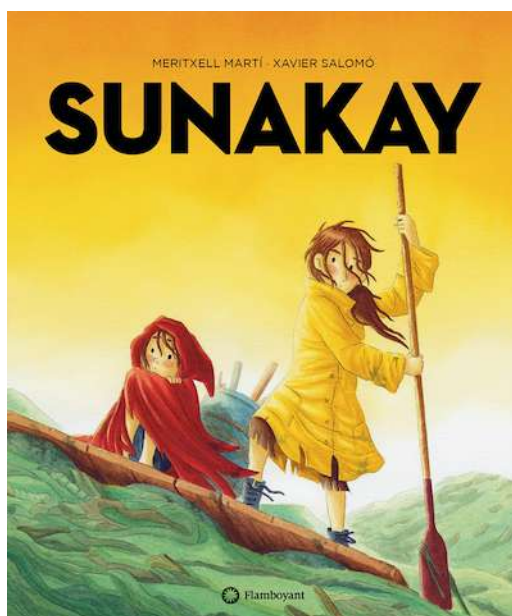

Sobreviure en un mar mort

Andreu Sotorra

«Sunakay». Guió i text de Meritxell Martí. Il·lustracions de Xavier Salomó. Pàgs. 104. Editorial Flamboyant. Barcelona, 2021. A partir de 8 anys.

La sensibilitat de la societat contemporània sobre les conseqüències del canvi climàtic és a flor de pell. ¿Com explicar als futurs ciutadans del món la situació alarmant en la qual es troba el planeta que els adults els deixen en herència?

El tàndem creatiu de Xavier Salomó (Sabadell, 1976) i Meritxell Martí (Sabadell, 1972) —porten plegats una quarantena de títols a les alforges— ha treballat durant tres anys en una proposta en clau d'àlbum il·lustrat que trenca tots els cànons establerts: per la seva complexitat a l'hora de convertir-lo en un “producte” editorial —les làmines il·lustrades s'han elaborat amb la tècnica de l'aquarel·la que compromet la reproducció sense que en perdi la qualitat—, per la concepció de com fer arribar el missatge d'emergència climàtica sense caure en el catastrofisme apocalíptic i per trobar el punt intermedi entre la mirada poètica i la realitat de la història.

L'Editorial Flamboyant ha recollit el repte amb la publicació d'un àlbum que també surt del que s'entén com a “possible” en un catàleg

accessible als lectors als quals principalment s'adreça. Però fa la impressió que no s'ha deixat temptar pel fantasma editorial de la “retallada” ni l’“autocensura temàtica” i ha fet també tàndem entusiasta amb el tàndem creatiu, una complicitat cada vegada més difícil de trobar en l'àmbit del llibre.

El resultat és un àlbum il·lustrat de 104 pàgines —algunes a doble pàgina— que reuneixen una cinquantena llarga de làmines que creen un guió visual al costat del guió textual, que és tan sintètic com essencial. Les dues parts es complementen com si fossin una de sola, esclar, però, com passa amb qualsevol suport que té la imatge com a protagonista, és difícil que els lectors no es deixen endur primer per una mirada a vol d'ocell, làmina a làmina, i facin també la seva primera lectura particular de cadascuna de les imatges.

Aquest és, en part, un dels objectius del gènere de l'àlbum i per això —malgrat que «Sunakay» sigui per a tots els públics sense límit d'edat— el fa idoni per a primers lectors, que són per mèrits propis els més avesats a fer una lectura personal d'allò que xuclen amb la mirada.

L'il·lustrador Xavier Salomó juga amb dos punts de vista. Un de proximitat, amb primers plans, amb engrandiment de segons quins elements: una ampolla de plàstic, una pala de remar, un raspall de cabell, un cubell, unes grans onades, una reserva de fons marí... I un altre de globalitat panoràmica: les dues petites protagonistes, les germanes Sunan i Kay —vet aquí el joc lingüístic del títol— enmig d'un immens abocador d'illes de plàstic.

Hi ha làmines d'un cert to èpic, de gran aventura marítima, cinematogràfica, a l'estil dels clàssics. I d'altres, amb ressò poètic, quan les dues protagonistes, esgotades per la navegació del dia, contemplen els reflexos daurats de la jornada que es pon i que, malgrat l'illam de deixalles, veuen idíl·lic el paisatge:

«Mirant la costa solitària, sentia que érem les reines del mar. D'un mar trist que els grans havien deixat morir a poc a poc. (...) Quan el sol es ponia, la Sunan i jo sèiem per veure els reflexos a l'aigua, fins que es feia fosc. La meva germana em pentinava suaument. Era l'únic moment del dia que aquell lloc em semblava fins i tot bonic.»

El guió de la història que ha elaborat Meritxell Martí passa de l'aventura de la navegació a la realitat crua de la negociació amb els homes de mar: ¿qui canviaria un rellotge d'or per un peix? L'idealisme i la utopia per un futur del planeta millor supera el materialisme i l'egoisme. Hi ha moments que ho deixen clar:

«Els mercaders venien un parell de cops per setmana. La Sunan en sabia molt, de regatejar. Però ells en sabien més.

—Què me'n demanes? —vaig dir-li imitant el to segur de la Sunan. El mercader va mirar el rellotge d'or, que lluia al meu canell igual que el peix dins del pot.»

Finalment, en un intermedi de gènere fantàstic de fons marí, la història transita cap al realisme dur impregnat de distòpia sense fer cap concessió a una trama que amaga un final tràgic que no convé desvelar de cara a futurs lectors i que es compensa amb una poètica que s'acaba arrodonint amb la força visual del color de les il·lustracions.

Il·lustracions de Xavier Salomó per a «Sunakay», guió de Meritxell Martí / Flamboyant

Enllaços d'interès

(per visionar-los, cal descarregar abans el PDF de la crítica)

- Per veure el booktrailer de l'àlbum cliqueu a YouTube:
https://youtu.be/BY00DB_KUN8
 - Per fullejar unes làmines de l'àlbum, cliqueu a ISSUU:
https://issuu.com/editorialflamboyant/docs/cat_sunakay_issuu
-